

Rapportage Voorstel naamgeving Leefbaarheidspark De Uijtwijck (2015)

Voorwoord

Deze publicatie is een uitgave van de Stichting Regionaal Archeologisch Bodemonderzoek te Nederweert (STRABO), die zich ten doel stelt oud(-er) archeologisch en cultuurhistorisch onderzoeks- en vondstenmateriaal te documenteren en te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek en algemeen publiek.

Overname van deze rapportage gedeeltelijk of geheel, via welk medium dan ook, is zonder bronvermelding niet toegestaan.

Alfons Bruekers

STRABO | Stichting Regionaal Archeologisch BodemOnderzoek
Kreijel 4
6035 SG OSPEL

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
2. Geschiedenis van het gebied	5
3. Opties	6
4. Voorgestelde naamkeuze	7
5. Samenvatting en conclusie	9

1. Inleiding

Door dhr. Thijs Mansvelt, bestuurslid van Stichting Leefbaarheidspark Nederweert, werd in april 2015 een verzoek ingediend voor het krijgen van naamsuggesties ten behoeve van het in voorbereiding zijnde 'Beleef-, ontmoetings- en doepark' op het voormalige O.L.S-terrein aan de westzijde van de bebouwde kom van Nederweert.

De wens van de stichting was om in de naamgeving van het park te refereren aan een historisch benaming uit de nabije omgeving. Verder bestond er behoefte aan uitleg bij die benaming om die te kunnen gebruiken in communicatie en marketing van het nieuwe project. Als werktitel was al eerder gekozen voor 'Braosheuf' maar men zocht een beter alternatief.

Ten behoeve van de beantwoording van de vraagstelling van dhr. Mansvelt is een verkenning uitgevoerd van oude toponiemen in de nabije omgeving van het projectterrein. De resultaten van die verkenning worden in het volgende hoofdstuk in samengevatte vorm beschreven. Gevolgd door een voorstel tot naamkeuze.

Fig. 1. Impressie van het project. Foto: CrooneBuro5.

2. Geschiedenis van het gebied

Het gebied van het park ligt aan de oostzijde van Rosveld in de gemeente Nederweert. Rosveld (of ook wel Rosvelt met een t op het eind gespeld) is een buurtschap die pal tegen de gemeentegrens tussen Weert en Nederweert lag, maar wel volledig op Nederweerts grondgebied. Het was een van de delen van de voormalige Heerschap Boeket, dat op zijn beurt weer een (administratief) onderdeel van de gemeente Nederweert was.

De geschiedenis van Rosveld gaat terug tot de prehistorie. Tijdens archeologisch onderzoek dat voorafging aan de aanleg van de industrieterreinen Pannenweg in Nederweert en Kampershoek in Weert, werden nederzettingssporen en begraafplaatsen uit de IJzertijd, Romeinse tijd en de middeleeuwen gevonden. Daaruit blijkt dat dit gebied al zeker drieduizend jaar intensief bewoond wordt.

Op het einde van de middeleeuwen, toen Weert en Nederweert al onafhankelijke gemeenten waren, werden op Rosveld bijeenkomsten van de beide gemeentebesturen gehouden als er zaken waren om te bespreken van gemeenschappelijk belang. Van zo'n bijeenkomst uit 1497 is een verslag bewaard gebleven.

In de afgelopen 100 jaar is de omgeving van het hotel drastisch veranderd. Met name de aanleg van de Randweg (tussen Weert en Nederweert, in de jaren '80) en het Slingertracé van de A2, jaren '90) hebben de landschappelijke situatie volledig op de schop genomen. Oude vennen en waterlopen verdwenen. Boerderijen en huizen werden afgebroken. Wegen verdwenen of werden rechtgetrokken.

De oudste plattegrond van dit gebied dateert uit 1775 is de zogenaamde Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden en is gemaakt in opdracht van de Oostenrijkse graaf De Ferraris.

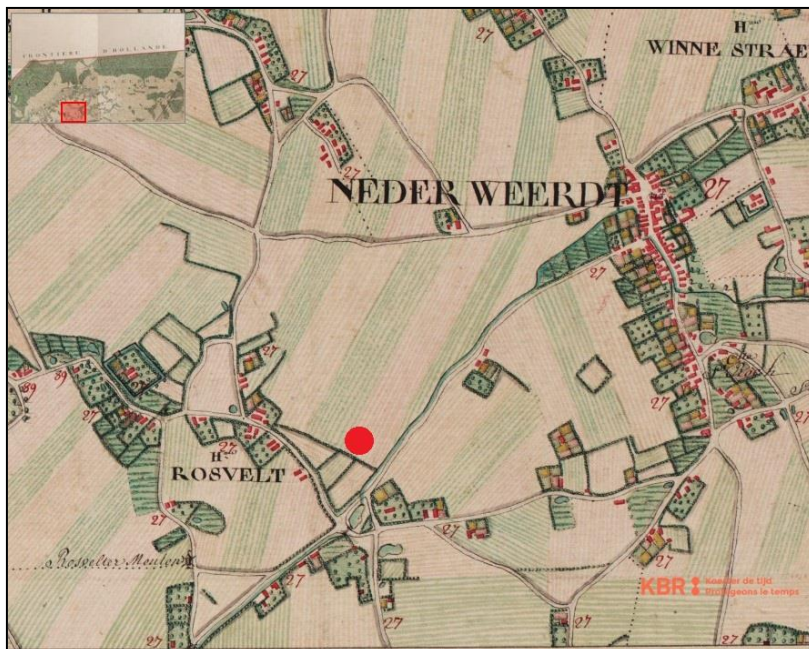

Fig. 2. Kabinetskaart van Graaf de Ferraris, omstreeks 1775. De rode stip markeert de locatie van het project.

3. Opties

Als het gaat om een historische naam dan is de voorlopige naam Braosheuf natuurlijk op zich geen slechte keuze. Het nadeel ervan is echter dat het reeds de naam is van een voormalig boerderijcomplex dat onder die naam nog bestaat, en dat het ook een officiële straatnaam is hetgeen dus verwarring in de hand helpt.

Een toepasselijk alternatief zou het oude toponiem Bengele uit de nabije omgeving kunnen zijn, maar die naam is al gekoppeld aan het sportcomplex dat pal naast het projectterrein ligt en ook dat is dus verwarrend en misschien ook wel in zakelijke zin ongewenst.

Braosheuf en Bengele vallen dus eigenlijk bij voorbaat af.

Als het gaat om andere oude namen die in die buurt vroeger bestonden, dan kom ik op het volgende lijstje suggesties. De volgorde van boven naar beneden is niet zonder reden: bovenaan staan de namen die het dichtst bij het terrein van het project lagen, en verder naar onder gaat men wat verder weg van het park (maar nog steeds wel binnen 'zichtafstand'):

1. Remensweg (landweg vlakbij het leefbaarheidspark)
2. De Tegger (akkercomplex)
3. Aan Engeleck (akkercomplex)
4. Nouwekoel (grote waterkuil ongeveer ter hoogte van Mc Donalds)
5. De Hageldor (akkercomplex)
6. De Uijtwijck (akkercomplex en oude boerderijnaam)
7. De Plucksack (oude boerderijnaam)

Fig. 3. De hoeve Uijtwijck of Plucksack in 1960. Foto: collectie Stichting Geschiedschrijving Nederweert.

4. Voorgestelde naamkeuze

Bij de keuze van de naam voor het project dient op een paar zaken gelet te worden:

- De naam dient helder en duidelijk te zijn, en goed te 'bekken'.
- De naam dient geen doublure of verwarring met andere instellingen of commerciële activiteiten te creëren.
- De naam dient niet te kneuterig of oubollig te zijn.
- De naam mag prikkelend of interesse-opwekkend zijn.
- Enige gelijksoortigheid om een eenheid uit te stralen is een pre.
- De kwaliteit van een naam kan ook bepaald worden door het achterliggende verhaal.

Kijken we met deze bril naar de naamsuggesties, dan zijn de twee best passende opties: Plucksack en Uijtwijk.

4.1 Plucksack

De Hof (De) Plucksack (ook genaamd Uijtwijk) was een grote hoeve, gelegen aan de St. Sebastiaanskapelstraat, op Nederweeter grondgebied en dicht tegen de grens met Weert gelegen. Het domein was adellijk bezit en omringd door een verdedigingsgracht.

De Plucksack is wel een mooie naam. Beetje speels en prikkelend, en dat past wel bij de doelen van het park. 'De Plucksack' was in modernere tijden ook een café in Strateris, van de familie Greijmans. Die lieden waren geboortig van de oude boerderij Plucksack die ik hierboven bedoel en hadden de naam dus meegenomen naar Strateris. Maar eigenlijk hoort de naam thuis in de buurt van de Molenweg. Het is een van de oudste boerderijnamen van Nederweert. Er kan ook een verwarring met andere, reeds bestaande, namen optreden.

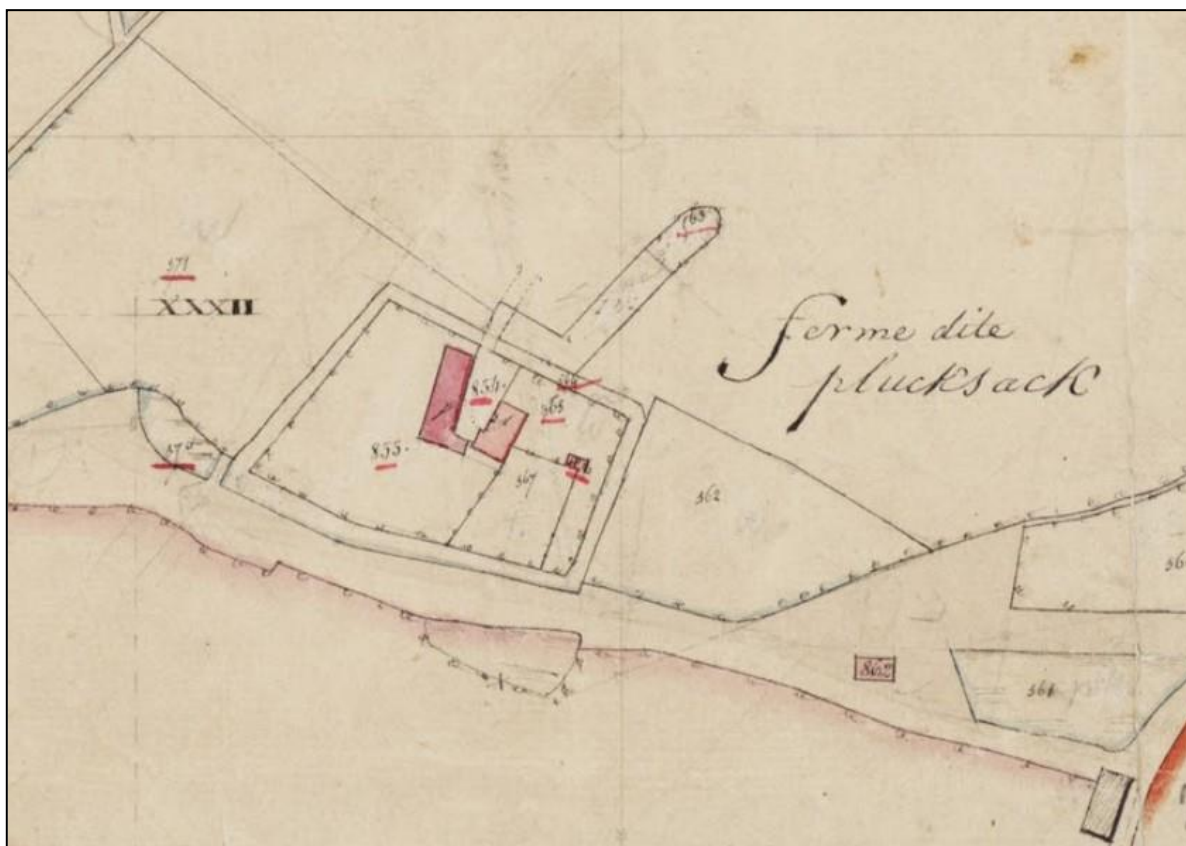

Fig. 4. Hoeve De Plucksack ('ferme dite plucksack') op de kadastrale kaart van 1811-1842. De hoeve was toen nog voorzien van grachten. Foto: RHCE.

4.2 Uijtwijck

De naam Uijtwijck als aliasnaam van De Plucksack was een vernoeming naar een van de bewoners in de 16^e eeuw. George (of Joris) van Uijtwijck was rentmeester geweest van de laatste graaf van Horne, Philips van Montmorency. Na diens onthoofding, in 1568 op de Grote Markt in Brussel, maakte de Spaanse landvoogd Alva zich meester van de bezittingen van de Hornes in Weert en Nederweert, waaronder de hoeve Plucksack. Omdat Joris van Uijtwijck vanwege zijn oude, vervallen functie van rentmeester verstand had van de plaatselijke situatie, werd hij door Alva in 1570 aangesteld als rentmeester van de bezittingen. Zeer waarschijnlijk nam van Uijtwijck zijn intrek in de Plucksack. In elke geval wordt vanaf die tijd de hoeve naar hem ook wel de Hof Uijtwijck genoemd. In de volksmond werd die naam in de loop der eeuwen verbasterd tot Ouwijck, en dat is heden ten dage een straatnaam tussen de St. Sebastiaanskapelstraat en de vestiging van MacDonalds, langs de A2-snelweg. In 1750 werd de hoeve grondig vernieuwd en herbouwd; dit gebouw viel in 1980 ten prooi aan brand en er werd geen herbouw gepleegd. Op het terrein van de Hof Uijtwijck is al sinds decennia de boomkwekerij van Saes gevestigd.

4.3 Keuze

In juni 2015 heeft de stichting besloten om de naam 'De Uijtwijck' te adopteren voor het nieuw leefbaarheidspark

5. Samenvatting en conclusie

Door dhr. Thijs Mansvelt, bestuurslid van Stichting Leefbaarheidspark Nederweert werd in april 2015 een verzoek ingediend voor het krijgen naamsuggesties ten behoeve van het in voorbereiding zijnde 'Beleef-, ontmoetings- en doepark' op het voormalige O.L.S-terrein aan de westzijde van de bebouwde kom van Nederweert.

Op grond van een historische toponiemenstudie in de omgeving van het park werd uiteindelijk de naam 'De Uijtwijck' voorgesteld en gekozen.

De naam Uijtwijck als aliasnaam van de nabij het projectterrein gelegen en in 1980 verdwenen boerderij De Plucksack was een vernoeming naar een van de bewoners in de 16^e eeuw. George (of Joris) van Uijtwijck was rentmeester geweest van de laatste graaf van Horne, Philips van Montmorency (deze laatste werd onthoofd op last van Alva in 1568).

Met de keuze voor de naam De Uijtwijck voor het project van het leefbaarheidspark wordt een stukje eeuwenoude Nederweeter historie weer verankerd in een plaatsaanduiding.